

राज्यात “आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३” साजरे करण्यासाठी पणन विभागाचा कृती आराखडा तयार करण्यासाठी समिती गठित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:- सपस-२०२२/प्र.क्र.२३१/२४ स
(नागपूर शिबीर कार्यालय ९/२०२२)
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई-३२
दिनांक:- ०६ जानेवारी, २०२३

संदर्भ:- १) मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित सुकाणू समितीची
दिनांक १२/१२/२०२२ रोजी झालेली बैठक

प्रस्तावना:-

संयुक्त राष्ट्रसंघाने सन २०२३ हे वर्ष " आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष " म्हणून घोषित केले आहे. केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण विभागाने “आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३” देशामध्ये साजरे करण्याच्या अनुषंगाने पौष्टिक तृणधान्य पिकांच्या उत्पादनात वाढ करणे, तृणधान्यांमधील पोषणमूल्यांमुळे त्यांचे आहारातील आरोग्यविषयक अनन्यसाधारण महत्त्व विचारात घेऊन जास्तीत जास्त लोकांच्या आहारातील त्यांचा वापर वाढविण्याच्या दृष्टीने मूल्यवर्धित उत्पादने तयार करणे व त्याअनुषंगाने विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्याबाबत कळविले आहे. तसेच केंद्र शासनाने दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०२२ च्या पत्रान्वये महाराष्ट्राकरिता आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३ अंतर्गत **माहे फेब्रुवारी, २०२३** हा महिना **तृणधान्य समर्पित महिना** म्हणून साजरा करण्याबाबत आणि महिनानिहाय विविध उपक्रमांचे नियोजन करण्याबाबत सूचित केले आहे.

राज्यात " आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३" साजरे करण्याच्या अनुषंगाने सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांमार्फत विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यासाठी / संनियंत्रण करण्यासाठी मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय सुकाणू समिती गठित करण्यात आली आहे. सदर समितीची बैठक दिनांक १२ डिसेंबर, २०२२ रोजी आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीमध्ये झालेल्या निर्णयानुसार, कृषि विभागाने केलेल्या महिनानिहाय नियोजनानुसार आयोजित करावयांच्या उपक्रमांमध्ये संबंधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी सक्रिय सहभाग घेऊन पौष्टिक तृणधान्याचे महत्त्व सर्व जनतेपर्यंत पोहचविणे आवश्यक आहे. तसेच सर्व संबंधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांच्या अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांनी "आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३" साजरे करण्याच्या अनुषंगाने त्यांच्या

विभागांमार्फतही विविध उपक्रमांचे आयोजन / प्रचार - प्रसिद्धी करण्याबाबत मा. मुख्य सचिवांनी सूचना दिल्या आहेत.

सदर सूचनेस अनुसरून पणन विभागाच्या अधिनस्त सर्व क्षेत्रीय कार्यालयातील अधिकाऱ्यांची दिनांक २८/१२/२०२२ रोजी वनामती, नागपूर येथे बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीत "आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३" च्या अनुषंगाने तृणधान्याचा लोकांच्या दैनंदिन जीवनातील वापर वाढविण्याच्या दृष्टीने सर्व क्षेत्रीय यंत्रणांचा प्रत्यक्ष सहभाग आणि सहकार्यातून विविध उपक्रमांचे आयोजन आणि योग्य अंमलबजावणी करून हे वर्ष यशस्वी करण्यात यावे, असा निर्णय घेण्यात आला. त्यानुसार पणन विभागांमार्फत राज्यात "आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३" साजरे करण्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांचे तसेच धोरणांचे नियोजन व अंमलबजावणी करण्याकरिता कार्यकारी समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राज्यात "आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३" साजरे करण्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांचे तसेच धोरणांचे नियोजन व अंमलबजावणी करण्याकरिता पणन विभागाच्या स्तरावर अपर मुख्य सचिव (सहकार व पणन) यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढीलप्रमाणे उच्चस्तरीय कार्यकारी समिती गठित करण्यात येत आहे:-

I. अपर मुख्य सचिव (सहकार व पणन), मंत्रालय, मुंबई	-अध्यक्ष
II. अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, पुणे	- सदस्य
III. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, मुंबई	- सदस्य
IV. सहसचिव/उपसचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग	- सदस्य
V. पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	- सदस्य
VI. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, पुणे	- सदस्य
VII. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी ग्राहक महासंघ, मुंबई.	- सदस्य
VIII. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र सहकारी विकास महामंडळ, पुणे	- सदस्य
IX. व्यवस्थापकीय संचालिका, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई	- सदस्य
X. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान	- सदस्य
XI. डॉ. रविंद्र कोल्हे, बैरागड ता. धारणी, जि.अमरावती	-सल्लागार
XII. अॅड अजय मनोहर चौधरी, उपसभापती, कृषी उत्पन्न बाजार समिती, मुरबाड	-सल्लागार
XIII. श्री. नरेंद्र पवार, अध्यक्ष, स्वामी समर्थ शेतकरी उत्पादक कंपनी, पुरंदर, पुणे	-सल्लागार
XIV. अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, पणन (२४स)	-सदस्य सचिव

२. उपरोक्त समितीने पणन विभागाचा आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३ कृती आराखडा तयार करण्याबाबत उद्दीष्टे (Objectives) निश्चित करावीत.
३. Know Your Millet नावाची मोठे (Major) तसेच कमी प्रचलित (Minor) तृणधान्याची माहिती व त्यातून होणारे आरोग्यविषयक फायदे, तृणधान्याची लागवडपद्धती, बियाणे उपलब्धता, काढणी व काढणीपश्चात व्यवस्थापन तसेच प्राथमिक प्रक्रिया व मूल्यसंवर्धित उत्पादन तयार करण्याबाबत एक सर्वसमावेशक माहितीपुस्तिका कृषी विभागाच्या मदतीने तयार करावी. त्यामध्ये तृणधान्याच्या विविध पाककृतींचा (recipes) देखील समावेश करावा.
४. तृणधान्याबाबत अभियान साहित्य (Campaign material) तयार करावे. तृणधान्याची माहिती व वापराचे फायदे याचा प्रचार व प्रसिद्धीसाठी सर्व समाजमाध्यमांच्या (Social Media) प्लॅटफॉर्मचा वापर करावा. तसेच तृणधान्याच्या विविध पाककृती (recipes) U-tube वर प्रसिद्ध कराव्यात.
५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०१०६११५२३८६३०२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुनंदा मो. घड्याळे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. मंत्री (पणन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
४. अप्पर मुख्य सचिव(वित्त) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव, महिला व बालविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. अप्पर मुख्य सचिव , नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. अप्पर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. अप्पर मुख्य सचिव , सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. प्रधान सचिव/सचिव, सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन विभाग मंत्रालय, मुंबई

१५. प्रधान सचिव, माहिती व जनसंपर्क विभाग, मुंबई
१६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, मुंबई-९
१७. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१८. अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, पुणे
१९. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, मुंबई
२०. सहसचिव/उपसचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
२१. पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, पुणे
२३. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी ग्राहक महासंघ, मुंबई.
२४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र सहकारी विकास महामंडळ, पुणे
२५. व्यवस्थापकीय संचालिका, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई
२६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान
२७. डॉ. रविंद्र कोल्हे, बैरागड, ता. धारणी, जि. अमरावती
२८. अॅड अजय मनोहर चौधरी, उपसभापती, कृषी उत्पन्न बाजार समिती, मुरबाड
२९. श्री. नरेंद्र पवार, अध्यक्ष, स्वामी समर्थ शेतकरी उत्पादक कंपनी, पुरंदर, पुणे
३०. निवड नस्ती २४ स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.